

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จ.นราธิวาส

1. ความเป็นมา/พระราชดำริ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ จังหวัดนราธิวาส เป็นโครงการที่สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ซึ่งมีพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต และงานวิชาการเกษตรได้เข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนในการสร้างสวนรวบรวมพันธุกรรมพืชของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ซึ่งมีสวน 50 ปี ครองราชย์ และสวน 72 พรรษา ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมพันธุกรรมพืชในภาคใต้

2. การสนองพระราชดำริ/การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

หน่วยงานกรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการ รวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

3. วัตถุประสงค์

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

เพื่ออนุรักษ์พันธุกรรมพืชและนิเวศน์ป่าดั้งเดิม

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

เพื่ออนุรักษ์รวบรวมพันธุ์ดาหลา พันธุ์หวาย พันธุ์กล้วยไม้พื้นเมือง พันธุ์หม้อข้าวหม้อแกงลิง และพืชอื่นๆ ที่มีความสำคัญในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

4. พื้นที่เป้าหมาย

4.1 พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

- สวนยางเขาสำนัก หมู่ที่ 5 ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- สวนยางทักษิณราชนิเวศน์ หมู่ที่ 4 ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- งานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง หมู่ที่ 6 ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส หมู่ที่ 1 ตำบลปะลู่ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

4.2 พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

บ้านรอดันบาดู หมู่ที่ 7 ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

5. หน่วยงานรับผิดชอบ

5.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ กรมพัฒนาที่ดิน

5.2 หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส

- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา

6. งบประมาณ

6.1 งบปกติกรมวิชาการเกษตร

ในปีงบประมาณ 2553 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 52,500 บาท

6.2 งบอื่นๆ (ระบุ)

ไม่มี

7. ผลการดำเนินงาน

7.1 กิจกรรม ศึกษา/ทดสอบ

ไม่มี

7.2 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

7.2.1 แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

(1) การศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ดาหลาและกระทือ ดำเนินการในพื้นที่สวนยางเขาสำนัก, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส, งานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และสวนยางทักษิณราชนิเวศน์ จำนวน 18 ไร่ ซึ่งสามารถจำแนกพันธุ์ดาหลาตามลักษณะใบได้ 2 ชนิด คือ พันธุ์ลักษณะใบเขียวและพันธุ์ลักษณะใบเขียวได้ใบแดง และจำแนกตามสีดอกมี 4 สี ได้แก่ ดาหลาดอกสีแดง ดอกสีชมพู ดอกสีครีม และดอกสีขาว นอกจากนั้นได้ทำการรวบรวมพืชตระกูลขิง และพืชป่าบางชนิดในท้องถิ่น เช่น กระทือ มีลักษณะช่อดอก และสีสันแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ มีการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงตามแผนการปฏิบัติงานโดยการใส่ปุ๋ยคอก 5 เดือน/ครั้ง ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 4 เดือน/ครั้ง และกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ

(2) การศึกษาอนุรักษ์พันธุ์หวาย ดำเนินการในพื้นที่สวนยางเขาสำนัก และงานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จำนวน 7 ไร่ ซึ่งมี 4 ชนิด ได้แก่ หวาน้ำผึ้ง หวานามขาว หวายข้อดำ และหวายข้าวสาร มีการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงตามแผนการปฏิบัติงาน โดยการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 4

เดือน/ครั้ง และกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ โดยหว่านทั้ง 4 ชนิดมีการเจริญเติบโต ออกดอก และสามารถที่จะนำไปขยายพันธุ์ต่อไปได้

(3) การสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้พื้นเมือง ดำเนินการรวบรวมในพื้นที่สวนยางเขาสำนัก จำนวน 3 ไร่ มีการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงตามแผนการปฏิบัติงาน โดยการใส่ปุ๋ยคอก 5 เดือน/ครั้ง และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 3 เดือน/ครั้ง กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้มีการเปลี่ยนวัสดุเครื่องปลูกใหม่ซึ่งใช้กาบมะพร้าวสับ กล้วยไม้พื้นเมืองที่ปลูกในพื้นที่ดินสามารถเจริญเติบโตได้ดีมาก ทอยออกดอกเกือบทั้งปี สำหรับกล้วยไม้พื้นเมืองที่ปลูกตามคาบไม้ในช่วงฤดูฝน สามารถเจริญเติบโตได้ดี แต่เมื่อฝนทิ้งช่วงต้นจะแคระแกร็น

(4) การศึกษาอนุรักษ์พันธุ์หม้อข้าวหม้อแกงลิง ดำเนินการในพื้นที่สวนยางเขาสำนัก จำนวน 2 ไร่ ในสภาพกลางแจ้งและใต้ร่มเงา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโต ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะใบได้มี 2 ชนิด คือ พันธุ์ใบใหญ่ และพันธุ์ใบเล็ก มีการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงตามแผนการปฏิบัติงาน โดยการใส่ปุ๋ยคอก 4 เดือน/ครั้ง ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 3 เดือน/ครั้ง และกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ

7.2.2 การฝึกอบรม

ไม่มี

7.2.3 การผลิตสื่อ/โสตทัศนูปกรณ์

ไม่มี

7.2.4 การจัดนิทรรศการ

ไม่มี

7.3 กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

ไม่มี

7.4 กิจกรรมประสานงาน ติดตามและประเมินผล

ไม่มี

8. ปัญหา/อุปสรรค

1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ
2. ยานพาหนะที่จะใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ
3. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น โรคพืช กัญญาวิทยา และปฐพีวิทยา

ภาพที่ 1 พันธุ์พืชอนุรักษ์ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ